

Sygn. akt I CSK 41/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa B. W.

przeciwko A. W.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej,

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w W.

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 kwietnia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 20 lutego 2013 r., sygn. akt VI Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2013 r., w sprawie z powództwa B. W. przeciwko A. W. o ustanowienie rozdzielności majątkowej, Sąd Okręgowy w W. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w W. w ten sposób, że jako dzień ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej wskazał 19 lutego 2006 r., a nie 14 kwietnia 2009 r., a w pozostałej części oddalił apelację powódki.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego, to jest art. 52 § 2 oraz art. 52 § 1 w związku z art. 52 § 2 k.r.o., a także naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 381 i art. 382 w związku z art. 391 § 1, a także art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca wskazała, że zachodzi potrzeba wykładni art. 52 § 2 k.r.o., który - jej zdaniem - nie doczekał się wyczerpującego wyjaśnienia w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Skarżąca podniosła również, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne związane z nieprawidłową - w ocenie skarżącej - wykładnią art. 52 § 2 k.r.o. dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 grudnia 2008 r. (II CSK 371/08, nie publ.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W sprawie nie występują przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, mimo że skarżąca powołała przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Wykładnią art. 52 k.r.o. Sąd Najwyższy zajmował się wielokrotnie. Biorąc pod uwagę, że zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej z wcześniejszą datą może wywoływać komplikacje w stosunkach między małżonkami, a przede wszystkim stwarzać duże zagrożenie dla interesów wierzycieli małżonków, Sąd Najwyższy - jeszcze przed nowelizacją art. 52 k.r.o.

dokonaną w 2005 r. - niejednokrotnie podkreślał konieczność zachowania przez sąd dużej ostrożności oraz staranne rozważenie interesów, z jednej strony rodziny, a z drugiej strony - osób trzecich, przy orzekaniu zniesienia wspólności z mocą wsteczną (por. wyrok SN z dnia 24 maja 1994 r. I CRN 50/94, OSNCP 1994, z. 12, poz. 246; wyrok SN z dnia 22 listopada 1994 r. II CRN 131/94, OSNC 1995, z. 4, poz. 69; wyrok SN z dnia 11 stycznia 1995 r. II CRN 148/94, OSNC 1995, z. 4, poz. 70), stwierdzając, że skutek wsteczny orzeczeniu o zniesieniu wspólności może być nadany tylko w sytuacjach wyjątkowych (wyrok SN z dnia 3 lutego 1995 r. II CRN 162/94, OSNCP 1995, z. 6, poz. 100), czy też, że zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej z wcześniejszą datą, nawet poprzedzającą dzień wytoczenia powództwa, nie budzi zastrzeżeń właściwie tylko wtedy, gdy powodem zniesienia jest separacja faktyczna małżonków (wyrok SN z dnia 13 maja 1997 r., III CKN 51/97, OSNC 1997, nr 12, poz. 194).

Nowelizując w 2005 r. art. 52 § 1 i 2 k.r.o., ustawodawca wykorzystał dotychczasowy dorobek judykatury. Art. 52 § 2 k.r.o. stanowi obecnie, że rozdzielnosc majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia; w wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielnosc majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

Ustawodawca postanowił, zatem wyrażnie, że oznaczony w wyroku dzień ustanowienia rozdzielnosci majątkowej nie może być w zasadzie wcześniejszy niż dzień wytoczenia powództwa. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 grudnia 2008 r., powołanym w skardze kasacyjnej wskazał, że ustanowienie przez sąd rozdzielnosci majątkowej między małżonkami, którzy pozostawali we wspólności ustawowej lub umownej, z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa jest dopuszczalne w zasadzie tylko wtedy, gdy z powodu separacji faktycznej (życia w rozłączeniu) niemożliwe było już w tym dniu ich współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym. Stanowisko to jest zbieżne z wcześniejszym, wskazanym powyżej orzecnictwem Sądu Najwyższego, a jednocześnie uwzględnia nowelizację art. 52 k.r.o. z 2005 r. Sąd Najwyższy, mimo dokonania ścisłej wykładni art. 52 § 2 k.r.o., nie wykluczył bowiem, że mogą zaistnieć inne, aniżeli życie małżonków w rozłączeniu, przyczyny ustanowienia przez sąd

rozdzielności majątkowej między małżonkami z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa. Uwzględniając, że skarżąca nie podjęła się wykazania by w orzecznictwie, jak również w piśmiennictwie kwestionowana była aktualna linia orzecznicza Sądu Najwyższego, brak podstaw do uznania, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione.

Z przedstawionych przyczyn, przy uwzględnieniu, że w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą - zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. - Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu, należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

[aw]